

כסף, שטר, ביאה

כתר שם טוב אות י

הקב"ה נקרא איש, שהוא איש מלחמה, וישראל נקראין אשה. וז"ש האשה נקנית לבעלה, שיהיו נקראין אשתו כביכול, בג' דרכים, א' בכסף, בחי' חסד, ימי החסד שהקב"ה מסייעו בחסדו הגדול בתחלה ואז כוסף וחושק ומתלהב בתורתו ועבודתו ית', וזה נק' גדלות ראשון. ואח"כ נסתלק זה, ונק' ימי הקטנות, וגם שאינו כוסף וחושק, מ"מ על צד ההכרח צריך לדבק [את] עצמו בשטר שהם אותיות הכתובים בספר שנק' שטר, בין באותיות התורה בלימודו, ובין בתפלה, כאשר קבלתי ממורי <הבעש"ט> זלה"ה זה שיש סגולה כו', עד שיחזור אח"כ להתענג בו [ית'] ע"י שבאו המוחין בתורה ותפלה שנק' בביאה, שהוא זווג ב' הנ"ל.

ספר צדקת הצדיק - אות קפד

קפד) ההתחלה לדברי תורה הוא החשק כמו שנאמר (תהלים א' ב') בתורת ה' חפצו ואז נקרא תורת ה' כמו שאמרו בעבודה זרה (י"ט). ואחר כך ההשגה שנקרא ובתורתו יהגה וגו' והחשק גדול יותר כמו ששמעתי על פסוק (קהלת ז' א') טוב שם משמן טוב ועל מאמר חז"ל גדולה שימושה וכו' (ברכות ז' ע"ב) ומכל מקום זהו בהתחלה ובילדות שאז החשק גובר ועל זה אמרינן שילחי שבת (קנ"ב). ינקותא כלילא דורדא וכו' עיין שם שבח הילדות וגנות הזקנה שאז החשק כבה. ומכל מקום אמרו ז"ל (קנים פרק ג' הלכה ו') זקני תלמידי חכמים וכו' וכן בכמה מקומות נשתבחו זקנים וכמו שאמרו בשמות רבה (ה' י"ב) ובויקרא רבה סוף פרשה י"א ח') דבאמת אמרו (תענית ז'). הרבה למדתי מרבתי וכו' ומתלמידי יותר וכו' ומרבתי היינו ההתחלה והחשק; ואחר פטירת הרב נקרא תורתו שיגע מעצמו ללמד לאחרים אז למד יותר ומוסיפים חכמה רק שההשגה הוא מהשם יתברך כי ה' יתן חכמה והכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שהוא מדת הנוקבא והאתערותא דלתתא בחשק ורצון כנודע זהו בידי אדם לכך זהו טוב וגדול. מכל מקום השם יתברך עושה מתורת ה' תורתו ואומר שגם זה שלו והוא המחדש החידושין דאורייתא והוא מדריגה גדולה כענין עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה (בבא בתרא ע"ה ע"ב) כי התורה כולה שמותיו של הקב"ה וזהו מצד תורת ה'. וגם שמותן של ישראל כנודע דיש ששים רבוא אותיות לתורה וזהו צד תורתו. ולכך פתיחת ספר שמות שהוא ספר מתן תורה בואלה שמות בני ישראל. וכמו ששמעתי כי פתיחת כל ספר ופרשה הוא צורתא דשמעתא של אותו ספר ופרשה וכך קריאת שם הספר שמות על שם שמות בני ישראל שזהו כללות התורה כי השם הוא יסוד הדבר:

שולחן ערוך הרב הלכות תלמוד תורה פרק א' סעיף ה

ואל יאמר האדם איך אפשר ללמוד כל התורה שבעל פה כולה הרי התורה אין לה קץ ותכלית כמ"ש לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד ונאמר ארוכה מארץ מדה וגו' כי באמת ההלכות הנגלות לנו ולבנינו יש להן קץ ותכלית ומספר וכן המדרשים שנתגלו לנו.

רק שהתורה מצד עצמה אין קץ ותכלית אפילו לפשטי דרשותיה הצפונים בה ורבי עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות ולא הגיע לתכלית דרשותיה עדיין וכן אין קץ ותכלית לעומק טעמי ההלכות והפלפול בטעמיהן ובדרשותיהן במדות שהתורה נדרשת ועל ידי זה יתחדשו ג"כ חידושי הלכות לאין קץ ותכלית למי שזוכה לזה אחר שגמר תחלה כל התורה שבעל פה המסורה לנו ונגלות לעין כל כמו שאמרו חכמים ליגמר אינש והדר ליסבר שהוא עיון בעומק הטעמים וכמו שיתבאר:

סעיף א

מי שלא לימדו אביו תורה חייב ללמד את עצמו כשיכיר שנאמר ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם זו מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה כמו שנתבאר למעלה שנאמר כל המצוה וגו'.

וכשלומד לעצמו כשיגדיל ויכיר ויוכל ללמוד אזי לא ילמוד תחלה כל המקרא ואח"כ כל המשנה ואח"כ התלמוד כמו שנתבאר למעלה בנערים שאין יכולין ללמוד משנה ותלמוד בתחלה כי זה שיכול אינו רשאי לעשות כן כי מי יודע כמה יחיה לפיכך חייב הוא לשלש זמן למידתו שבכל יום ויום שליש במקרא שליש במשנה שהן הלכות פסוקות בלי טעמים שבכל המשניות וברייתות ומימרות האמוראים שהן פירוש התרי"ג מצות שבתורה בכל תנאיהם ודקדוקיהם ודקדוקי סופרים ובזמן הזה גם הלכות פסוקות של פסקי הגאונים הפוסקים כמו הטור והשלחן ערוך והגהותיו בכלל משנה יחשבו(א) ושלש בתלמוד המבאר טעמי ההלכות שבמשניות וברייתות ומימרות האמוראים ובזמן הזה גם בספרי הפוסקים הראשונים המבארים טעמי ההלכות פסוקות שפסקו הטור ושלחן ערוך כמו הרא"ש ובית יוסף.